

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2015/16:49

SVERIGES
RIKSDAG

Fredagen den 17 juni

§ 1 Val av ordförande

EU-nämnden behandlade under denna paragraf val av ordförande.
Inga uppteckningar gjordes.

§ 2 Information om skyddsvärd EU-information

EU-nämnden fick under denna paragraf information från riksdagens juridiska enhet och UD om EU:s tillsyn av Sveriges hantering av skyddsvärd EU-information.

Inga uppteckningar gjordes.

§ 3 Utrikes frågor**Utrikesminister Margot Wallström****Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 23 maj 2016****Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 20 juni 2016**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi övergår nu till återrapport från tidigare möte och samråd inför FAC-mötet på måndag. Vi hälsar utrikesministern välkommen till nämnden.

Vi börjar med återrapporten.

Anf. 2 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ordförande och ledamöter! Jag vill säga några ord om den informella FAC-lunchen i maj där EU:s globala strategi behandlades. Den togs upp i EU-nämnden dessförinnan. Under lunchen fördes en informell diskussion om den globala strategin på basis av en muntlig presentation av Federica Mogherini. Inget underlag presenterades vare sig före eller under diskussionen, utan man gav ministrarna en möjlighet att ge synpunkter på den fortsatta hanteringen.

Precis som vi redogjorde för här i nämnden innan underströk vi där vikten av en transparent och öppen process. Flera ministrar underströk även vikten av tid för nationell förankring. Hur strategin sedan ska hanteras vid Europeiska rådet är inte fastlagt än. Vi återkommer ju till detta under den punkten senare, och då kan jag säga något mer om det.

Anf. 3 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Jag vill minnas att vi hade en diskussion om Libyen i EU-nämnden inför detta möte. Det gällde huruvida Libyen skulle komma upp, hur frågan i så fall skulle komma upp och att vi gärna skulle vilja ha en diskussion med utrikesministern om just Libyen och strategin för Libyen.

Det finns ju olika delar vad gäller det. Vi talade bland annat om nya migrationsflöden, om den farliga vägen innan man har kommit fram till Libyen, om kvinnors och barns situation, om Eunavfor etcetera. Jag undrar om detta kom upp och om det är läge att säga något om det i dag. Eller ska vi återkomma till det vid ett senare tillfälle? Jag skulle gärna se att vi hade en diskussion om Libyen, egentligen hela Nordafrika, och EU:s förhållningssätt.

Anf. 4 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det kom inte upp vid detta tillfälle, men det har varit uppe tidigare i och med att den särskilda representanten har varit inbjuden. Jag räknar med att Libyen också kommer att finnas på FAC:s dagordning framöver. Det kommer att finnas tillfälle att diskutera det.

Det som är uppe nu är Sahelområdet, som också är väldigt viktigt. Men det kommer att finnas anledning att återkomma till frågan om Li-

byen. Jag är säker på att det kommer upp på FAC:s dagordning och även i EU-nämnden.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Tack för återrapporten!

Vi går vidare till dagordningen för FAC-mötet och dagordningspunkt 3, Arktis.

Anf. 6 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ordförande! Den 27 april presenterade kommissionen och Mogherini det gemensamma meddelandet *An integrated European Union policy for the Arctic*, och det är mot bakgrund av detta Arktis står på agendan för FAC. De rådsslutsatser som väntas antas syftar till att bekräfta inriktningen i meddelandet.

Sverige har aktivt bidragit till utformandet av detta genom inspel till kommissionen och utrikestjänsten. Vi tycker att meddelandet ligger väl i linje med svensk Arktispolitik. Det är ett tydligt fokus på miljö och klimat, hållbar ekonomisk utveckling, stöd till arktisk forskning och även respekt för urfolkens rättigheter.

Jag vill särskilt lyfta fram de tydliga skrivningarna om vikten av en ambitiös implementering av Parisavtalet och en lika tydlig inriktning att EU ska verka för att förhindra oreglerat fiske i centrala och norra Ishavet. EU ska också stödja arbetet med att skydda marina skyddsområden i Arktis. Detta är frågor som Sverige tydligt har drivit, och det är även viktiga komponenter i regeringens miljöinriktning för Arktis.

Arktis är ju inte bara is och snö som man kanske tänker ibland. Det är också människor, samhällen och näringsliv. I Sverige definierar vi Norrbotten och Västerbotten som våra arktiska län. De har givetvis samma rätt till en hållbar ekonomisk utveckling som resten av vårt land. Därför är det positivt att det i meddelandet finns tydliga skrivningar om EU:s stöd till en hållbar ekonomisk utveckling i de arktiska regionerna, inklusive en tydlig inriktning att man ska samordna externa finansieringsmekanismer i syfte att stödja en hållbar regional utveckling.

Avslutningsvis vill jag betona att Arktis fortsatt är en region som utmärks av stabilitet och goda mellanstatliga relationer. Hittills har också Ryssland deltagit. Samarbetet mellan de åtta arktiska staterna i Arktiska rådet är gott och konstruktivt. Vi tycker alla att det är viktigt att bevara den situationen. Att det finns en ömsesidig respekt för folkrätten inklusive havsrättskonventionen, Unclos, är helt centralt i det avseendet.

Detta är vad jag vill säga på den här punkten.

Anf. 7 KARIN ENSTRÖM (M):

Fru ordförande! Det kommersiella intresset för Arktis har svalnat något, om jag får använda den ordvitsen, till följd av sjunkande energipriser och att sjöfarten inte har utvecklats riktigt åt det håll som man hade trott. Om det å andra sidan blir ytterligare ett par varmare somrar, en förbättring av världsekonomin och en höjning av energipriserna kommer det nog att slå om ganska snabbt. Därmed kan man kanske inte bara förvänta sig att utvecklingen av energiutvinning och sjötransporter är linjär, utan det kan bli en förändring väldigt snabbt. Då måste vi vara beredda på det från olika utgångspunkter.

Min fråga gäller framför allt de säkerhetspolitiska aspekterna. Ja, det är fortfarande i princip ett lågspänningsområde. Men vi ser hur Ryssland bygger upp kapacitet med baser på land, nya flygfält och helt enkelt truppökningar. Man bygger ut baser och bygger nya baser.

Kommer frågan att diskuteras? Jag tror att det vore bra. Den finns inte med i slutsatserna. Kommer utrikesministern att ta upp frågan?

Anf. 8 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Vi har fått handlingarna med rådsslutsatser på bordet här.

Sverige har ju tidigare jobbat i Arktiska rådet med säkerhetsfrågorna men också med frågan om oljespill. Bedömer statsrådet att frågan om oljeprospektering att finnas med i diskussionerna?

Anf. 9 JENS HOLM (V):

Jag skulle vilja knyta an till de två tidigare frågorna.

Med den globala uppvärmningen öppnas, dessvärre måste jag säga, för möjligheter att utvinna olja och fossilgas i områden där man tidigare inte har kunnat göra det. Det är förstås en global klimatfråga, men det är också en lokal miljöfråga i så måtto att det skulle kunna bli ett stort oljespill i ett väldigt känsligt område uppe i Arktis. Det skulle få helt förödande konsekvenser.

Det här är lite av en komplicerad fråga eftersom det också handlar om nationell suveränitet. Men eftersom det inte finns någonting om moratorium för framtida fossil energiutvinning undrar jag om det är något som Sverige tar upp i de här sammanhangen.

Anf. 10 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Vår utgångspunkt är att Arktis ska fortsätta vara ett lågspänningsområde. Det förväntas inte bli en säkerhetspolitisk diskussion. Det har inte heller förberedelserna varit inriktade på, utan det kommer att handla mycket mer om miljö- och klimataspekterna och hur man ska skydda Arktis men samtidigt kunna kombinera det med ekonomiska aktiviteter. Arktiska rådets mandat täcker inte heller militär säkerhet och säkerhetspolitiska frågor. Just nu anser vi att det präglas av ett gott samarbete, inklusive respekten för internationell rätt. Vi värnar om detta och kommer att göra allt för att bevara det så.

Intresset för utvinningen av olja och gas är en stor och viktig fråga. Om man ställer tillräckligt höga krav på oljebolagen, både ekonomiska och säkerhetsmässiga, blir det ju mindre lönsamt att utvinna olja där. Vi är från regeringens sida intresserade av att man säkerställer högsta skyddsnivå för befintliga olje- och gasinstallationer. Här är det särskilt förknippat med oerhört höga risker och kostnader.

Johan Rockström var med vid vårt möte i Alaska. Han beskrev så fantastiskt bra hur man till exempel fortfarande brottas med effekten av tidigare oljespill från fartyg. Händer minsta lilla olycka får det ju konsekvenser som är nästan oöverskådliga. Jag tycker att han var väldigt skicklig på att lägga fram det på ett övertygande sätt. Det var också intressant att amerikanerna gick ut efteråt och sa att de inte tänker tillåta ytterligare exploatering av olja.

Det är upp till varje land att vidta nödvändiga åtgärder för att uppnå klimatmålen, och det bör man påminna om i diskussionen om detta.

Det är kring de här frågorna som jag tror att det kan bli mer av diskussion än om de säkerhetspolitiska. De måste kopplas till både klimatfrågan och våra intressen av att bevara den arktiska miljön på rätt sätt. Danskarna har också visat ett visst intresse för just de här frågorna.

Anf. 11 BIRGITTA OHLSSON (L):

Fru ordförande! Jag har bara en liten fråga. Det har tidigare diskuterats en långtgående vision om att göra Arktis till ett marinreservat. Då skulle vi slippa diskussionerna om oljeprospektering. Är det en helt död fråga nu, eller finns den med? Den har ju drivits av miljöorganisationer och andra.

Anf. 12 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Jag tror inte att det är realistiskt. Hur idealt det än kan synas är det inte riktigt en fråga som finns på dagordningen att det ska bli ett reservat. Vi får jobba just med de argument som handlar om att man måste begränsa och vara mycket restriktiv när det gäller utvinning av olja och gas och se till att detta sätts i relation till våra ambitiösa klimatmål och annat. Men än så länge är det inte någonting som vi ser att EU kan enas om.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett pågående arbete som Sverige stöder när det gäller särskilda områden för skydd men däremot inte när det gäller hela områden, vilket har varit uppe tidigare.

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i denna fråga.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Sahel.

Anf. 14 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Sverige har tillsammans med likasinnade länder arbetat för att stärka EU:s roll i Sahelområdet. Därför är det välkommet att FAC nu diskuterar ett övergripande förhållningssätt till de utmaningar som vi ser i Sahel – säkerhet, utveckling och migration.

Vi vill se ett ökat fokus genom genomförandet av fredsavtalet i Mali. Där kommer vi att betona frågan om kvinnors deltagande som bör säkerställas. Vi tycker också att EU ska ge stöd till DDR-processen i Mali.

Vi har från svensk sida ett brett engagemang i Sahel genom vårt stöd till Minusma, genom EU:s insatser och genom den nya strategi som beslutades i går av regeringen om ett utvecklingssamarbete med Mali.

Regeringen välkomnar ytterligare stöd från EU till regionalt och subregionalt samarbete i Sahel. Vid FAC kommer främst stödet till Mali, Niger, Burkina Faso, Tchad och Mauretanien att diskuteras.

Anf. 15 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Jag kan återkoppla till den fråga som jag ställde tidigare om de farliga flyktvägarna. Enligt den rapport som kom häromdagen hittades 34 personer i just detta område. Jag tror att det var 5 män, 9 kvinnor och 20 barn. Det är väl alldeles rimligt att ställa frågan hur man arbetar med att rädda människor från flyktingsmugglare även i detta område.

Anf. 16 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det är helt riktigt. Jag tror att just migrationsfrågan kommer att finnas med som ett element och ett ämne att ta upp i samband med att vi diskuterar Sahelregionen. Det är också viktigt med vår nya strategi som vi förstår också kan nämna om det blir tillfälle till det. Det handlar om långsiktiga insatser. Men jag är övertygad om att detta är något som kommer att tas upp under diskussionen.

Libyen kommer, som sagt, inte att diskuteras direkt. Nu kommer det nog att handla om de G5-länder som jag räknade upp. Men det är absolut en viktig aspekt av det.

Jag tycker att det finns anledning att betona grundorsakerna till migration, och dessa länder är exempel på det. Om man inte lyckas med fattigdomsbekämpning och med att ta itu med klimatutmaningar och annat kommer vi att se ökande flyktingströmmar. Detta samband kommer att klargöras. Kan vi investera som vi gör till exempel i vår Malistrategi angriper vi grundorsakerna till att människor hamnar på flykt.

Anf. 17 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Jag fick inte riktigt svar på frågan om flyktingsmuggling. Kan utrikesministern tänka sig att det är en fråga som man lyfter fram från Sverige? Det fall som jag nämnde är inte direkt kopplat till Libyen, utan denna person flydde till Algeriet och hittades i norra Niger.

Skulle man från Sverige kunna nämna detta och föra en diskussion om flyktingsmuggling inom detta område också?

Anf. 18 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det beror på om det diskuteras över huvud taget.. Jag tror att det kanske mer hör ihop med Libyen, Tunisien och några andra länder som är mycket drabbade av detta. Jag tror inte att det kommer att bli ett eget ämne när vi talar om Sahelstrategin. Men jag har ingenting emot att det tas upp om det finns tillfälle att väcka den frågan. Det finns inga förslag så att säga om det som en egen punkt än så länge.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att nämnden har gett stöd för regeringens ståndpunkt på FAC när det gäller Sahel.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Före detta jugoslaviska republiken Makedonien.

Anf. 20 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru ordförande! Det kommer att bli en diskussion om den politiska krisen i Makedonien. Detta har sin grund i en stor massavlyssningsskandal som har visat på bristen på respekt för rättsstatens principer och också oegentligheter i samband med politiska val.

Diskussionen på FAC förs i ljuset av bristande genomförande av den så kallade Przinoöverenskommelsen. Den förhandlades fram i fjol mellan landets fyra största politiska partier med stöd av EU och USA. Den inne-

bar en rad olika åtaganden om reformer. Tanken var att det skulle utmynna i fria och rättvisa val.

Det finns inga rådsslutsatser föreslagna. Vi anser från regeringen att situationen i Makedonien är djupt oroande, och den har pågått under en längre tid.

Vi har stött initiativet att diskutera landet på FAC, så att EU:s utrikesministrar kan skicka ytterligare tydliga budskap om det oroväckande läget. Vi kommer att ge fullt stöd till EU:s ansträngningar att förmå parterna att genomföra denna politiska överenskommelse och nödvändiga reformer, så att man kan genomföra fria och rättvisa val och så att landet kan återvända till sin EU-närmandeprocess och det reformarbete som hör ihop med den.

Vi är oroliga för att den nuvarande regeringen i Skopje inte ser EU-närmandet som sin främsta prioritering. Vi har varit en stark förespråkare av EU-närmandet som drivkraft för reformer. Vi hoppas att de politiska ledarna ska ta ansvar för landet och medborgarnas framtid. Hittills har denna avsikt och drömmen om att kunna ansluta sig till EU drivit på reformer. Men så är det inte nu.

Vi kommer från regeringens sida att påpeka vikten av att det arbete som har gjorts av den specialåklagare som tillsattes i samband med denna överenskommelse respekteras till fullo.

Vi tycker att det är viktigt att EU fortsätter att spela en roll i landet och uppmanar också alla politiska partier att ta ansvar för landets framtid.

Avsikten är just att låta utrikesministrarna tala om detta. Det blir då en utrikespolitisk fråga och inte bara en EU-närmandeprocess. Det bryr sig nämligen inte den här presidenten särskilt mycket om. Det motiverar inte honom. Därför säger man att det nu blir en politisk fråga. Samtliga EU:s utrikesministrar sätter upp detta på dagordningen och talar om landet och dess internationella relationer. Det tror vi kan fungera som en mycket starkare påtryckning just nu.

>>> Hemligt enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den redogörelsen från utrikesministern.

Anf. 22 KARIN ENSTRÖM (M):

Detta är allvarligt och ett bakslag i ett land som faktiskt har kommit långt. Enligt de rapporter om utvärderingar som har gjorts varje år har man gjort framsteg, och man närmar sig EU. Sedan har det blivit en låsning, och man kommer inte vidare.

Vi kan tänka oss hur trötta och besvikna medborgarna är på att det inte blir någon ordning.

Vi stöder till fullo att det blir en stark signal till ledarskiktet att man måste få ordning, få till ett val och sedan kunna fortsätta.

Då ligger namnfrågan där som en stoppkloss. Den har inte gjort det lättare och inte gjort att det har gått snabbare. Det kan också minska hoppfullheten och motivationen hos både politiker och medborgare.

Vi ger alltså fullt stöd till regeringens ståndpunkt. Men jag skulle vilja ha en kommentar om namnfrågan. Finns det någon som helst rörelse i fråga om den?

Anf. 23 BIRGITTA OHLSSON (L):

Fru ordförande! Inga jämförelser i övrigt, men man får lite flashbacks till de oroligheter som ägde rum 2001 och de gedigna insatser som inte minst dåvarande utrikesminister Anna Lindh gjorde för att förhindra den katastrof som var på väg i Makedonien. Då spelade EU tillsammans med USA en mycket stor roll. Nu har amerikanerna också varit involverade.

Hur tänker man beträffande tidtabellen? Det blir ju ett amerikanskt presidentval i slutet av året, och det kan bli ett mycket olyckligt utfall av det valet. Tror man att man kan lösa detta inom en relativt kort tid med amerikanerna – vilket är en förutsättning – vid EU:s sida?

Anf. 24 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ordförande! När det gäller namnfrågan kan jag säga att man just nu inte ser någon lösning på den heller eftersom man har fullt upp med att följa upp avlyssningsskandalen och bråket mellan partierna. Namnfrågan finns ständigt där som en källa till konflikt och oro. Men nu är det ingen som har förmått att ta tag i den heller för att hitta en lösning. Det är många som har funderat över det under tiden. Men vi ser inte att det är någon lösning på gång av namnfrågan heller.

Detta är ännu ett försök att sätta en politisk press och sätta in detta i en utrikespolitisk kontext.

Hela denna uppgörelse – Przinoöverenskommelsen – skedde tack vare att EU och USA samarbetade. Återigen kan vi just nu bara se till att trycka på för att man ska leva upp till den. Vi hoppas att de också känner att det finns en tidspress. Men jag vet inte om någon riktigt kan ha förhoppningar om att detta ska ske snabbt. Vi tar en sak i taget, och vi använder alla de politiska verktyg som vi har just nu. Jag vågar inte säga att det finns någon ideal tidsplan. Men de är också väl medvetna om detta.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens inriktning i denna fråga.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Fredsprocessen i Mellanöstern.

Anf. 26 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ordförande! Tanken är att detta ska diskuteras under lunchen. FAC ska diskutera fredsprocessen mot bakgrund av det franska initiativet. Det syftar till att rädda tvåstatslösningen genom ett förnyat engagemang, kan man säga, från det internationella samfundet.

Rådsslutsatser kommer sannolikt att antas, och de väntas kortfattat bekräfta EU:s stöd för tvåstatslösningen, kommunikén från ministermötet i Paris den 3 juni och kvartettens kommande rapport.

Jag var med vid mötet i Paris, och det var startpunkten för förnyade ansträngningar att komma någon vart. Tanken är att de som deltog nu gemensamt ska arbeta för en återupptagen och resultatinriktad fredsprocess. Förutsättningarna är väldigt små, ska vi också säga, om man ser till situationen på marken och relationen mellan parterna. Bosättningspolitiken, fortsatta terroristdåd och den inompalestinska splittringen mellan Fatah och Hamas är bara några av problemen. Men samtidigt behöver vi ta vårt ansvar för att finna en väg framåt som innebär hopp och ett politiskt perspektiv. Allt annat leder ju bara till ökad radikalisering och omöjliggör samexistens och säkerhet för både Israel

och Palestina.

Vid FAC kommer vi från regeringens sida att bekräfta vårt stöd till det franska initiativet och upprepa att vi är beredda att bistå i processen. Vi har framför allt erbjudit oss att arbeta med det civila samhället – att kalla ihop civilsamhällesorganisationer och alla andra som vill bidra. Vi vill också stå värd för en civilsamhälleskonferens i anslutning till den här större fredskonferensen, som väntas vid årets slut. Då tänker man att man gör det samtidigt eller innan, så att man kan skicka med de här åsikterna och skicka in dem till den stora konferensen. Det gäller speciellt att säkra kvinnors och ungdomars inflytande i en återupptagen fredsprocess, tycker vi. Vi tycker att det är viktigt att internationella ansträngningar till stöd för Israel och Palestina kompletterar och förstärker varandra. Därför bör kvartettens arbete också inkorporeras i det här franska initiativet.

Det uttalande som antogs är väldigt allmänt, kan man säga. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Men det är ändå bra att det blev av och att man samlade engagerade länder där. Sedan får vi se hur uppföljningen kan ske, men Sverige var ett av de länder som var tydligt med vad vi kan åta oss att göra. Vi försökte vara så konkreta och konstruktiva som möjligt.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för redogörelsen inför mötet. Det känns som ett väldigt gott initiativ. Sverige försöker återigen puffa på. Vi får önska ministern lycka till! Jag tror att punkten om fredsprocessen i Mellanöstern kommer att återkomma på många möten. Det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Det finns ytterligare några frågor. Den första av dem handlar om viseringsliberalisering för Georgien. Som jag förstod redogjordes det för detta på utrikesutskottets möte nyligen.

Anf. 28 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ordförande! Frågan om viseringsfrihet för Georgien har tillkommit i ett sent skede. I mars i år presenterade kommissionen sitt förslag om att bevilja viseringsfrihet för georgiska medborgare. Förslaget har framför allt behandlats i RIF-rådet, som ansvarar för viseringsfrågor. Under behandlingen i RIF-rådet har låsningar uppstått. Det bottnar i olika syn på när viseringsfriheten ska träda i kraft och på vilka migrationsrelaterade risker viseringsfriheten skulle innebära. Med anledning av de här låsningarna har flera medlemsländer begärt att frågan ska behandlas också på FAC med fokus på den politiska dimensionen. Inga rådsslutsatser finns förberedda.

I samband med att kommissionen presenterade förslag om viseringsfrihet för Georgien, Ukraina, Kosovo och Turkiet har flera av EU:s medlemsstater, inklusive Sverige, verkat för att den befintliga suspenderingsmekanismen ska revideras, bland annat mot bakgrund av problem med organiserad brottslighet med ursprung i Georgien. Det förslag om reviderad suspenderingsmekanism som nu ligger på bordet för förhandling med Europaparlamentet innebär att viseringsfriheten enklare kan komma att hävas på begäran från kommissionen eller EU:s medlemsländer.

Ordförandeskapet har presenterat ett kompromissförslag>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Regeringen tycker därtill att det är viktigt att processen uppfattas som trovärdig, att medlemsländerna kan uppnå enighet i frågan och att processen inte försenas ytterligare.

2015/16:49

17 juni

Anf. 29 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för redovisningen.

Som jag uppfattar det har Georgien nu uppfyllt de kriterier som EU ställer upp för att man ska bevilja viseringsfrihet till Europeiska unionen. Om det är på det sättet, vilket jag förutsätter, tycker jag att det är felaktigt av unionen att lägga på ytterligare krav för att landet ska få det som det egentligen redan har uppnått. Av det skälet tycker jag att Sverige ska ställa sig på den andra sidan, det vill säga tala för att viseringsfrihet nu ska beviljas och ingenting annat.

Sedan vet jag hur spelet brukar gå till i rådet – någon kommer med ett kompromissförslag, och för att saker och ting ska gå igenom måste man ställa upp på det. Men jag tycker att det måste finnas en röst för den rätt som måste finnas i olika sammanhang – den som har uppfyllt de krav vi har ställt upp ska också beviljas det som utlovats. Jag tror att det är viktigt att stå upp för detta, inte minst för att påskynda den demokratiseringsprocess som de facto är på gång i det land som vi i huvudsak pratar om just nu.

Jag inväntar med spänning statsrådets kommentarer i detta ärende. Får jag inget adekvat svar kommer jag att anmäla avvikande mening alternativt göra ett medskick, vill jag redan nu avisera.

Anf. 30 KARIN ENSTRÖM (M):

Det är viktigt att ge en stark signal från Sverige om att vi ska värna det vi har kommit överens om. Uppfyller man kraven för viseringsfrihet ska man få viseringsfrihet. Vi ska inte ändra villkoren efter hand. Det är den första linje som regeringen bör driva.

Samtidigt är det olyckligt om det här beslutet inte kan fattas och inte kan träda i kraft. Jag vill anknyta till det vi talade om beträffande Make-donien. Det kan uppstå trötthet och en stor besvikelse bland medborgarna. Hur trovärdigt är det när EU utlovar någonting? Här riskerar det bästa att bli det godas fiende.

Så tydligt och klart som möjligt bör det framgå att regeringen i första hand vill att det här beslutas separat. Men om det inte är möjligt måste det ju vara det andra bästa att gå på kompromissförslaget. Detta kan gärna utrikesministern få utveckla lite. Regeringen ska känna stöd för att de som uppfyllt kriterierna för viseringsfrihet ska få sådan, inte minst med tanke på vårt engagemang för länderna i östliga partnerskapet. Men det kan till slut handla om att hitta den lösning som blir den minst dåliga.

Anf. 31 BIRGITTA OHLSSON (L):

Fru ordförande! Eskil Erlandsson och Centerpartiet har en del klara poänger, och från Liberalernas sida tog vi också upp detta i går i utrikesutskottet.

Det lär i stor utsträckning bli så att lagt kort inte ligger för många av de länder vi diskuterar just nu. Man lever upp till kriterier, men sedan duger inte det. I den vulgärnationalistiska, populistiska tillvaro vi lever i

slängs det i stället hela tiden in nya krav, och då riskerar vi att få en för-lorad generation i många av dessa länder.

Jag förstår absolut det svåra diplomatiska dilemma och hur en del länder nu försöker sätta käppar i hjulet på olika sätt, men jag tror faktiskt att ett medskick från svensk sida kan vara på sin plats. Man ska kunna få viseringsfrihet när man lever upp till de kriterier som finns. Det är viktigt att vara tydlig med det. Sedan blir det en förhandling som kan vara annorlunda, men man måste ha det som utgångspunkt på ett väldigt tydligt sätt. Det bör vara ett par principiella röster som har den tonen just nu. Annars tror jag att vi öppnar en Pandoras ask – den kanske redan är öppnad. Det kan få följder för många andra länder som befinner sig i samma situation, och det tror jag är väldigt olyckligt.

Sverige tillhör de mest utvidgningspositiva, och viseringsfriheten ligger ju i linje med det. Därför tror jag att detta kan vara viktigt att ta med som någon form av medskick, även om det är en svår situation.

Anf. 32 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Jag lutar också åt ett medskick i den riktningen när det gäller Georgien. Det är klart att det är viktigt att EU står fast vid löften som har getts till Georgien, att de kriterier som har satts upp också följs och att olika länder behandlas lika.

Av det papper vi har fått framgår att Sverige har uttalat sig positivt om att förstärka möjligheterna att tillfälligt suspendera viseringsfriheten vid missbruk och fara för allmän ordning och säkerhet eller om återtagandesamarbetet sätts ur spel. Det är ett rimligt kriterium, kan man tycka. Om man nu ser en oro kring detta i flyktingkrisens spår och Georgien har sagt att man inte vill skriva på ett återtagandeavtal, finns det med i diskussionen?

Kommer frågan om viseringsliberalisering för Turkiet att komma upp på utrikesministerrådet, eller kommer den att senareläggas?

Anf. 33 JENS HOLM (V):

Jag vill instämma i de synpunkter som har framförts av Eskil Erlandsson och andra som har tagit till orda här. Vi är också rädda för att invandringskritiska krafter och andra nu försöker försvåra för människor att komma in i Europeiska unionen. Det vore djupt olyckligt. Jag tycker att det är viktigt att Sverige är tydligt på denna punkt. Det finns redan nu en suspenderingsmekanism – måste den verkligen förstärkas? Det är en rak fråga. Räcker det inte som det är nu?

Anf. 34 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Tack så mycket för synpunkterna och frågorna! De är högst relevanta, och vi verkar ha en stor samsyn. Vår utgångspunkt är att man bör få viseringsfrihet när man lever upp till kriterierna. Jag har själv efter ett par besök i Georgien sett hur detta motiverar, hur viktigt det är och hur angelägen man har varit att leva upp till alla kriterier.

Med detta tillkommer inga nya kriterier, utan det handlar om en suspenderingsmekanism som har att göra med till exempel organiserad brottslighet och som förstås av ett antal medlemsländer har kopplats ihop med migrationsfrågan. Det är där vi är. Sanningen är också den att om vi

inte gör detta kommer det inte att bli någon viseringsfrihet för Georgien. Vi sitter alltså i ett slags politisk rävsax på det sättet.

Under hela denna process har vi haft kontakt med Georgien för att beskriva hur vi ser på den. Vår utgångspunkt är nämligen densamma: Vi stöttar viseringsliberaliseringsprocessen och EU-närmandet, och vi har sett hur viktigt det är. Det är också något mycket konkret att visa de georgiska medborgarna. Därför är det ett värdefullt verktyg på alla sätt och vis.

Vi har förklarat vad bakgrunden är, och vi vet också att det finns en klar oro när det gäller detta, inte minst från polisen och säkerhetspolisen i Sverige. Det är helt klart, och det har vi också diskuterat med georgiska företrädare när de har varit här. Det har de förståelse för.

Nu är vi i ett läge där vi definitivt kan förklara vad vi helst skulle ha velat se, vad som är vår principiella utgångspunkt, men vi måste just nu också gilla läget. Risken är att vi annars tappar hela denna fråga. Skulle Sverige som enda land sätta sig emot detta tappar vi hela frågan.

Men nu verkar vi vara överens om suspenderingsmekanismen. Det är väl förankrat med Georgien – det är i alla fall vårt intryck efter våra samtal och kontakter med dem. De vet att vi är på deras sida. Jag har också pratat med deras utrikesminister. De uppskattar mycket vår syn på detta. Det är det politiska läge vi har just nu. Det är ändå formulerat på ett sådant sätt att man kan tycka att det är rimligt. Uppstår det polisiära problem eller andra problem av det här slaget, ja, då kan man använda suspenderingsmekanismen.

Jag tycker att Karin Enström sa det bra: Man får liksom inte låta det bästa bli det godas fiende. Det måste vara vår principiella syn i det här läget. Jag har heller ingenting emot att också i mitt inlägg göra klart vad vi idealt tycker borde vara läget och signalen att skicka till Georgien. Men här är vi nu.

Det finns ett återtagandeavtal sedan 2011, men det har över huvud taget inte diskuterats i det här sammanhanget. Det har inte kopplats ihop med den här diskussionen, utan här är det kriterierna som ska gälla. Sedan har det kopplats ihop med migrationsfrågan men också med organiserad brottslighet och problem som inte minst svensk polis har rapporterat om.

Därför menar vi att det här är det rimliga och det mest praktiska i dagsläget.

Anf. 35 ESKIL ERLANDSSON (C):

Jag har två små kompletterande frågor. Vad finns det för tidslinje på suspenderingsmekanismen >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Nu betonade jag ordet ”ny”, för min uppfattning, vilket jag gärna vill ha bekräftat, är att det redan finns en suspenderingsmekanism. Den kallas någonting annat, men i praktiken är det samma sak, det vill säga EU kan säga upp viseringsfriheten med ett tredjeland om någonting inträffar.

Anf. 36 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det som det innebär, ordförande, är att den här suspenderingsmekanismen blir lättare att aktivera. Tidsfristen för kommissionen att anta en sådan här genomförandeakt om att upphäva viseringsfrihet för ett

land kortas från tre månader till en månad. Beslutet innebär även detta.

Det här är vad det innebär i praktiken. Det är också viktigt att säga att suspenderingsmekanismen hittills aldrig har använts. Det här är naturligtvis också ett sätt att sätta press på ett land att ta itu med problem som har att göra med organiserad brottslighet: Gör det vi begär när det gäller EU-närmande, så kommer det även att underlätta viseringsfrågan.

Anf. 37 JENS HOLM (V):

Det förtydligande som nu kommer från utrikesministern och det faktum att ni kommer att ta ordet och vara tydliga med att vi vill ha visumfrihet för georgier samt att vi egentligen tycker att >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<gör att jag tycker att det är okej. Då har jag fått tillräckligt med information.

Det känns lite tråkigt att det ska behöva vara så här, men det är väl realpolitik när den visar en del av sitt ansikte.

Anf. 38 ESKIL ERLANDSSON (C):

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 39 BIRGITTA OHLSSON (L):

Jag skulle bara säga att jag vill ansluta mig till medskicket från Eskil Erlandsson.

Anf. 40 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det är viktigt att påtala att i medlemskretsen uppfattar de flesta och vet att vi står på öst-p-ländernas sida, att vi har jobbat mycket aktivt med den här frågan och vad vår principiella hållning är.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<.

Jag har som sagt ingenting emot att göra tydligt hur vi ser på hela den här frågan och att vi ser det som en nödvändig kompromiss i ett läge där vi annars inte får ett beslut om viseringsfrihet. Det vore ju det sämsta.

Jag ville bara göra detta klart.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Då tror jag att det har blivit så klart som det kan bli.

Jag finner att nämnden i sin majoritet är överens om att ge stöd till regeringens redovisade inriktning och att det görs särskilda medskick i frågan från Centerpartiet och Liberalerna.

Med detta har det kommit ytterligare en annan punkt som vi hade en fråga om, och det handlar just om Eunavfor MED – denna fantastiska förkortning, om det kallas för det. Jag vet inte riktigt hur långa förkortningar får vara, men i EU-sammanhang får de tydligen vara väldigt långa.

Så här inför FAC-rådet kanske utrikesministern kan bringa en viss klarhet i vad den här förkortningen egentligen innebär för en ny ordförande i EU-nämnden.

Anf. 42 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ordförande! Jag ville bara nämna att det väntas rådsbeslut om en

förlängning och förändring av mandatet för Eunavfor MED, Operation Sophia, i linje med vi tidigare har förankrat här i nämnden.

2015/16:49

17 juni

Dels handlar det om att förlänga insatsen med ett år, dels att träna den libyska kustbevakningen och att implementera FN:s vapenembargo på fritt hav. Det senare har ju möjliggjorts i och med att säkerhetsrådet antog en resolution i veckan.

Jag redogjorde för de här olika optionerna inför FAC i april, och kabinettssekreteraren har också informerat om de rådsslutsatser som antogs i maj som slog fast både viljeinriktningen och förändringen i mandatet.

Vi kommer, som ni vet, att behöva fatta ett regeringsbeslut i frågan innan ett eventuellt rådsbeslut. Den utformningen av rättsakterna pågår fortfarande i Bryssel, och vi återkommer i sedvanlig ordning med skriftlig beredning så snart som möjligt. Det kan bli under helgen.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen som ändå klargjorde en del, framför allt att frågan i sak var diskuterad här också tidigare. Den hanteringsordning som föreslås, om jag förstår det rätt, är en skriftlig hantering eftersom akterna inte är klara.

Anf. 44 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Är det nu känt vilka förändringar som finns i förhållande till det mandat som regeringen har fått från nämnden tidigare?

Anf. 45 JENS HOLM (V):

Jag vill understryka att vi tidigare har avvikit mot den här operationen, eftersom det är en militär operation. Man ska jaga flyktingsmugglare, som man säger, men vi är rädda för att det också kommer att drabba enskilda flyktingar. Vi tycker att det är en olycklig hopblandning av det militära och det humanitära.

Vi får väl se när vi får mer information om detaljerna och vad det handlar om. Nu var det ju bara en information och inget beslut vi fattade.

Anf. 46 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Tack för frågorna! Man förlänger tidsomfattningen som så, och det är förändringar i innehållet, i linje med det vi har redovisat tidigare: kapacitetssuppletering och träning av den libyska kustbevakningen och marinen och så upprätthållande av FN:s vapenembargo på fritt hav.

I själva verket är det så, Jens Holm, att Operation Sophia har inneburit att man har räddat tusentals flyktingar. Det är fantastiska insatser som de har gjort, så jag vill påstå att de har lyckats med både och. Det är erfarenheten så här långt, och det går att följa av deras redovisningar öppet, liksom filmer som de har spelat in och lagt ut. Det är en mycket imponerande insats faktiskt, och den är uppskattad också i hela EU.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Detta återkommer alltså med de formella besluten via ett skriftligt samråd. Nu fick vi uppmärksamhet på att det kan ske redan under helgen, eftersom FAC är redan på måndag, om jag har förstått det rätt.

Nämnden får sedvanligt sms, mejl och så från sekretariatet, och ni är ju vana att agera snabbt i den här nämnden. Det är imponerande.

Vi tackar för den diskussionen. Jag undrar om det finns några andra frågor om övriga frågor på FAC:s dagordning.

Anf. 48 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Jag kan inte se det, men jag läser i medierna att sanktionerna mot Ryssland kopplat till Krim kommer att komma upp nästa vecka. Då vill jag ha ett tydligt besked om var vi kommer att samråda om det och hur och när de ska upp.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Är detta något som finns på FAC:s dagordning, utrikesministern?

Anf. 50 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Nej. Detta finns som en A-punkt på GAC:s dagordning. Ingen diskussion förutses.

Anf. 51 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Kommer det upp på ett skriftligt samråd då? Jag läser i medierna att det pågår rätt mycket nu och att det är rätt så intensiva besök både från Italien och Frankrike. Jag läste även att Ban Ki Moon har varit och träffat Putin, och det förs rätt så långtgående diskussioner.

Jag utgår därför från att vi får det på ett förnyat samråd – eller?

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

EU-nämnden kommer att samråda inför GAC på onsdag i nästa vecka. Sommaruppehållet är inte riktigt ännu, utan även nästa vecka är en riksdagsvecka.

EU-nämndens möte kommer att hållas på onsdag, och då samråder vi inför GAC.

Anf. 53 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Förslaget är en förlängning, och det finns inga andra förslag på bordet. Det är alltså en A-punkt för GAC. Så är processen.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Men processen här i nämnden är att vi hanterar det när vi samråder inför GAC.

Vi tackar för detta och konstaterar att det inte finns några ytterligare saker att diskutera den här gången. Vi hälsar utrikesministern varmt välkommen tillbaka senare; jag har förstått att vi har äran att få ha de här diskussionerna många gånger i EU-nämnden. Tack för morgonens diskussioner!

§ 4 Miljö**Statsrådet Isabella Lövin****Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för miljö den 4 mars 2016****Återrapport från informellt ministermöte den 14–15 april 2016****Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för miljö den 20 juni 2016**

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar ministern för internationellt utvecklingssamarbete och klimat, Isabella Lövin, välkommen till dagens EU-nämnd med anledning av återrapporter från tidigare möten och information och samråd inför miljöministrarnas råd på måndag.

Vi börjar med återrapport från formellt möte i rådet den 4 mars.

Anf. 56 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! God morgon till er alla!

Återrapporten har lämnats skriftligt till EU-nämnden. Jag har inget övrigt att tillägga.

Anf. 57 ORDFÖRANDEN:

Finns det några frågor från nämnden när det gäller båda återrapportspunkterna? Jag finner att så inte är fallet. Då tackar vi för återrapporterna från både det formella och det informella mötet i miljørådet.

Vi går över till information och samråd inför mötet i miljørådet den 20 juni. Vi börjar med dagordningspunkt 4 om direktiv om ändringar av ETS, alltså den europeiska utsläppshandeln.

Anf. 58 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Ordförande! En policydebatt angående översynen av EU:s handelssystem för utsläppsrätter kommer att äga rum på rådsmötet på måndag.

Det här förslaget har behandlats i rådet under nästan ett år. Syftet med policydebatten är att tydliggöra vilka frågor medlemsstaterna är överens om i stort och vilka frågor som behöver diskuteras ytterligare under det kommande slovakiska ordförandeskapet.

Regeringens förslag till ståndpunkt redovisas i det skriftliga underlaget. Jag vill kort redogöra för de viktigaste ställningstagandena.

Vi anser att översynen av EU:s handelssystem är en oerhört viktig del av EU:s genomförande av Parisavtalet. EU kan inte låsa fast sig vid för låga ambitioner nu. Handelssystemet behöver därför utformas på ett sådant sätt att EU kan delta konstruktivt i de femåriga översynscyklerna. Dessa är bestämda i Parisavtalet, för att man ska kunna höja ambitionerna i utvecklingen.

Regeringen anser att det behövs ett stärkt handelssystem om EU ska kunna nå sina långsiktiga klimatmål på ett kostnadseffektivt sätt. Regeringen avser att betona vikten av ett stabilt och välfungerande handelssystem med stärkt prissignal och som driver på för investeringar i teknik

för låga utsläpp. Regeringen avser också att betona vikten av marknadsstabilitetsreserven för handelssystemets funktion och prissignal.

Vi motsätter oss kommissionens förslag om att utsläppsrätter från marknadsstabilitetsreserven ska användas efter 2021.

Regeringen avser att driva på för att gratis tilldelning till sektorer som inte är konkurrensutsatta ska upphöra, för att fokusera på tilldelningen till verkligt utsatta sektorer på ett bättre sätt.

Jag fick en fråga i miljö- och jordbruksutskottet i går om regeringens position vad gäller riktmärken. Regeringen anser att riktmärken för fri tilldelning bör uppdateras, för att spegla teknisk utveckling och skapa starka incitament för utsläppsminskningar. En viktig del i det är att det ska vara möjligt för de bästa anläggningarna att nå riktmärket.

En viktig faktor att ta hänsyn till är att den kända potentialen för utsläppsminskningar ser olika ut i olika sektorer. För sektorer med processutsläpp finns det på kort sikt begränsade möjligheter att reducera utsläppen. Skillnaderna i förutsättningar bör därför beaktas vid uppdateringen av riktmärkena.

Dessutom måste investeringar som finansieras av handelssystemets intäkter genom olika fonder bidra till EU:s långsiktiga klimat- och energimål och ej gå till fossila energislag eller fossila investeringar.

Anf. 59 JOHAN HULTBERG (M):

Fru ordförande! Tack, ministern, för föredragningen!

Jag välkomnar att ministern förtydligade regeringens ståndpunkt när det gäller riktmärken. Det är en synnerligen viktig fråga för Moderaterna. Det är en viktig fråga inte bara för Moderaterna utan för Sverige, för svensk industri, för svenska jobb men också för klimatet. Det är viktigt att vi har ett utsläppshandelssystem som verkligen premierar de bästa anläggningarna, så att det finns incitament för att bedriva ett ambitiöst arbete på företagsnivå och som belönar företag som gör det.

Jag har en liten kontrollfråga. Tidigare har systemet med fri tilldelning handlat om att man ska försöka ge 100 procents tilldelning till de fem procent bästa företagen inom respektive sektor. Är det ett sådant riktmärke och sådana tilldelningsprinciper som regeringen verkar för?

Fru ordförande! I övrigt anmälde Moderaterna en avvikande mening i miljö- och jordbruksutskottet i går. Det handlade om indirekta effekter, marknadsstabiliseringsmekanismer och prissignalen. Den avvikande meningen upprepar vi i dag.

Just frågan om indirekta effekter är viktig för svensk industri och för att skapa konkurrensneutralitet inom unionen. I dag är det upp till varje medlemsland att avgöra om man vill kompensera sin industri för de indirekta effekter som utsläppshandelssystemet har på elpriserna. Sverige har valt att inte göra det.

Moderaterna tycker att det är viktigt att man kommer till rätta med det konkurrensnedvridande systemet och får till ett system som kompenserar på EU-nivå. För svenska företag handlar det om cirka 5 miljarder kronor varje år i ökade kostnader. Det är en synnerligen viktig fråga för att stärka svensk industris konkurrenskraft och för att helt enkelt skapa sjysta spelregler inom unionen.

Anf. 60 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru ordförande! Jag vill hänvisa till vår avvikande mening i miljö- och jordbruksutskottet den 16 juni, det vill säga i går.

2015/16:49

17 juni

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Då har vi fått två oliklydande avvikande meningar.

Anf. 62 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

När det gäller indirekta kostnader anser regeringen att effekterna av det bör bli så likvärdiga som möjligt inom EU men också att det bör göras så restriktivt som möjligt. På det sättet kan vi begränsa insatserna.

Vi vill inte se något obligatoriskt krav på medlemsstaterna att kompensera sin industri. Men vi vill att reglerna ska vara så harmoniserade som möjligt. Under diskussionerna har vi uppfattat det som att de flesta av medlemsstaterna är emot kompensationer för indirekta kostnader.

När det gäller den specifika frågan hänvisar jag till experten på utsläppshandel.

Anf. 63 Departementssekreterare JOSHUA PRENTICE:

Jag finns på klimatenheten på Miljödepartementet.

Jag kan redovisa kort för nuvarande regler för riktmärken. När man tar fram riktmärken på EU-nivå – det här vet du säkert, Johan Hultberg – tittar man på alla sektorer som producerar en viss produkt och sätter riktmärket efter de 10 procent mest effektiva anläggningarna. Regeringen stöder att ansatsen att det ska vara på det sättet även fortsättningsvis. Vi tycker att det är en rimlig ansats för att sätta riktmärken.

Det innebär att de som ligger över riktmärket, de som släpper ut mer än riktmärket, får tilldelning upp till riktmärket. Men sedan behöver de köpa utsläppsrätter utöver det. För de 10 procent bästa innebär det att 5 procent av dem kommer att få mer i gratis tilldelning än de släpper ut.

Regeringen ser detta som ett viktigt incitament för sektorer att vilja bli bättre, för att de ska investera i bränslebitar, i effektiviseringar och liknande. Vi tycker att det är ett viktigt incitament som bör finnas kvar i handelssystemet även fortsättningsvis efter 2021.

Det var ett kort svar på din fråga.

Anf. 64 JOHAN HULTBERG (M):

Fru ordförande! Det gläder mig att det tycks finnas stor enighet om riktmärken och att det är en prioriterad fråga för regeringen.

Jag kommer att med stort intresse följa upp framgångarna som jag hoppas att regeringen kommer att skörda i frågan. Det är som sagt viktigt för klimatet men också för svensk industri.

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Sekretariatet har inte uppfattat, Johnny Skalin, att Sverigedemokraterna hade en avvikande mening på den här punkten under miljö- och jordbruksutskottets överläggningar i går. Om du vill anmäla en sådan måste du i så fall informera nämnden om vad den innehåller.

Anf. 66 JOHNNY SKALIN (SD):

Då får jag göra det. Jag fick information om att vi hade anmält en avvikande mening. Men det stämmer uppenbarligen inte.

Jag läser upp vår avvikande mening: Regeringen hävdar att klimatavtalet innebär möjligheter för klimatomställningen som bidrar med jobb och tillväxt. Vi tolkar detta som att stora klimatåtaganden stimulerar ekonomin. Men vi ser inga belägg för detta. Om så var fallet borde världens länder rimligen ta på sig så stora åtaganden som möjligt gällande utsläpps...

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Förlåt, Johnny, men det låter som en avvikande mening på punkten som kommer att komma senare, det vill säga Parisavtalet, dagordningspunkt 8 på miljörådet.

Anf. 68 JOHNNY SKALIN (SD):

Är vi inte på punkt 4 nu?

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Vi är på punkt 4. Men det låter på innehållet i den avvikande meningens som att den snarare kommenterar Parisavtalet, och det är dagordningspunkt 8. Där hade ni en avvikande mening. Den är alltså väl känd, även hos sekretariatet.

Anf. 70 JOHNNY SKALIN (SD):

Jaha, okej.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Då har vi klargjort det.

Har ministern något mer att tillägga på den här dagordningspunkten? Så är inte fallet.

Visst hade vi en avvikande mening från Moderaterna i de delar som var uppe på miljö- och jordbruksutskottet i går?

Anf. 72 JOHAN HULTBERG (M):

Precis, fru ordförande! I går lyfte Moderaterna upp fyra punkter. Det var riktmärket, indirekta effekter, marknadsstabiliseringsmekanism och prissignal.

Med dagens besked har vi inte längre någon avvikande mening när det gäller riktmärket, men de andra tre punkterna kvarstår i enlighet med den avvikande mening som vi anmälde i går.

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Tack för klargörandet! Då vet vi vad den avvikande meningen från Moderaterna på den här punkten innehåller.

Jag sammanfattar att det finns majoritetsstöd för regeringens här redovisade inriktning – eftersom det handlar om en riktlinjedebatt och ingenting annat.

Anf. 74 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! Den 22 april i år undertecknade 174 länder Parisavtalet i New York. Sverige var ett av dem. Det är verkligen glädjande att världens länder tydligt står bakom avtalet.

Flera länder, däribland USA och Kina, har utlovat snabb ratificering av avtalet. För att EU ska kunna behålla sin viktiga ledarroll i klimatfrågan verkar regeringen nu för att EU och medlemsstaterna ska ratificera klimatavtalet från Paris så snart som möjligt och på ett sätt som uppfyller alla krav i avtalet.

Kommissionen har nyligen presenterat ett förslag till rådsbeslut om ratificering. Förslaget innebär att EU och dess medlemsstater ska ratificera samtidigt.

Ordförandeskapet har lagt fram ett förslag till gemensamt uttalande om ratificering, i syfte att hålla frågan om ratificering högt på den politiska dagordningen i EU. Regeringen ställer sig bakom detta uttalande.

Flera medlemsstater inklusive Sverige driver på för en snabb ratificering. Europeiska rådets slutsatser från mars i år innehåller därför en strävan efter att EU och medlemsstaterna ska ha ratificerat avtalet i tid till dess ikraftträdande.

Jag kan kanske nämna här på en gång att i förrgår beskrevs det i tidningarna som att det franska parlamentet och senaten ratificerade Parisavtalet, men i själva verket gav man ett mandat till regeringen att ratificera det oavsett de utestående frågor som finns inom EU-kretsen om bördefördelningen. Det finns alltså ett utlåtande från EU:s rättstjänst om att det skulle kunna vara möjligt att ratificera utan bördefördelningen, men det här har ännu inte analyserats tillräckligt. Från svensk sida har vi heller inte tagit ställning till om vi på ett liknande sätt skulle kunna gå fram som Frankrike har gjort.

Det här betyder alltså inte att Frankrike läggs till det fåtal länder som har ratificerat i FN. Det är främst några små östater som har gjort det.

Vi måste alltså göra det gemensamt eftersom det är en delad kompetens för EU och medlemsstaterna. Vi måste alltså göra det tillsammans. Däremot kunde det skicka en signal om att vi är ambitiösa och vill gå framåt så snart som möjligt.

Det kan alltså vara något att fundera på hur riksdagen vill gå framåt i den här frågan.

Anf. 75 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Fru ordförande! Ministern får gärna utveckla den sista frågeställningen som ändå är rätt stor. Jag uppfattade att ministern avslutade med att vi får fundera på hur riksdagen vill gå vidare i den här frågan.

Vad avser regeringen att ta för initiativ?

Anf. 76 JENS HOLM (V):

Jag har en formaliafråga. Är det här samma fråga som vi hade uppe på nämnden i går om EU-kommissionens förslag om vägen efter Paris?

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Nej, det är det inte. De har beröringspunkter i sakinhåll, men i form är de olika. Det här är bara inför det uttalande som förbereds för miljörådet på måndag och handlar enbart om att, som ministern redogjorde för, sätta ratifikationsprocessen högt på dagordningen men inte göra något slutligt ställningstagande.

Utskottet hade en diskussion om meddelandet från kommissionen.

Anf. 78 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Eftersom Frankrike har gått fram mycket ambitiöst och Sverige också vill göra det har vi satt igång en process där vi också inväntar övriga EU och hur den här bördefördelningen ska ske. Vi kan se signalvärdet av det som Frankrike har gjort.

Jag ställde den här frågan i går också i miljö- och jordbruksutskottet då det är viktigt att vi har en diskussion och en nationell enighet kring detta. Det är alltså mer av en öppen fråga och ingenting att ta beslut om nu eller i går.

Vi vill helst inte att EU ska hamna utanför när avtalet träder i kraft. Det är 55 länder och 55 procent av jordens utsläpp som räcker för att det ska träda i kraft. Går Kina och USA fram nu är 35 procent av utsläppen redan där. Att EU skulle hamna utanför vore en mycket olycklig signal. Det här ska alltså ses mer som en inbjudan att diskutera den här frågan.

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i den här frågan därför att det ska antas ett uttalande på miljörådet som naturligtvis markerar att ratifikationen av Parisavtalet är mycket viktig. Lycka till! Johnny Skalin från Sverigedemokraterna vill tydliggöra en avvikande mening från Sverigedemokraternas sida gällande Parisavtalet.

Anf. 80 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag vill anmäla avvikande mening i enlighet med det vi sa i miljö- och jordbruksutskottet den 16 juni.

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Det gällde alltså dagordningspunkt 8 som togs upp med ministern för internationellt utvecklingssamarbete och klimat.

Ingen av de övriga frågorna som är anmälda hamnar under ansvarsområdet för ministern för internationellt samarbete och klimat, utan vi tar det med nästa minister.

Vi tackar den här ministerkonstellationen för i dag.

§ 5 Miljö**Miljöminister Karolina Skog****Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för miljö den 4 mars 2016****Återrapport från informellt ministermöte den 14–15 april 2016****Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för miljö den 20 juni 2016**

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar miljöministern välkommen till EU-nämnden. Vi övergår till miljöministrarnas dagordning, och vi börjar med återrapport från tidigare möten.

Anf. 83 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Jag hänvisar till det utskickade underlaget.

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för återrapporten.

Vi går in på dagordningen för miljörådet. Vi har redan hanterat två punkter med ministern för internationellt utvecklingssamarbete och klimat och går därför in på dagordningspunkt 5 som handlar om det så kallade takdirektivet. Det handlar alltså inte om samhällsbyggnad utan om luftföroreningar.

Anf. 85 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Fru ordförande! Det här är en av de mer komplicerade delarna av EU-lagstiftningen. Frågan har varit en följetong. Kommissionen lämnade sitt förslag i december 2013, och vi hade hoppats få se att det här kunde slutföras vid miljörådet. Den kommenterade dagordningen som vi fick utgick från detta, men nu är läget att ordföranden kommer att ge en lägesrapport.

Senaste tillfället som regeringen kom till riksdagen i den här frågan var i december 2015. Det var inför att miljörådet antog en allmän inriktning som utgångspunkt för rådets fortsatta förhandling med parlamentet.

Det är viktigt att komma ihåg att takdirektivets kärna är att EU-länderna tillsammans, i samarbete och med en jämn fördelning, tar ansvar för att värna om en god luftkvalitet. Kommissionens förslag innebär en ambition att minska antalet dödsfall med 52 procent till 2030. Dålig luft leder till 40 000 europeers förtida död.

Den allmänna inriktningen gick tyvärr i fel riktning då rådet sänkte den övergripande ambitionsnivån till 48 procent samtidigt som man frångick principen om en solidarisk fördelning mellan medlemsstaterna genom att sänka nationella utsläppstak som specificeras i bilaga 2. Störst lättnader fick de länder som var mest negativa till en hög ambition.

Ordförandeskapet har under våren arbetat hårt för att försöka få rådet att närma sig parlamentets position som ligger nära kommissionens ursprungliga förslag. Detta är mål för att nå en överenskommelse. Knäck-

frågan är fortfarande den övergripande ambitionsnivån, och motståndet inom rådet är starkt för att kompromissa med parlamentet.

Vid miljørådet i december lämnade Sverige tillsammans med Finland och Belgien en gemensam deklaration där vi lyfte att den allmänna inriktningen inte var tillräcklig i fråga om ambitionsnivån eller gällande principen om fördelning mellan länderna.

Detta har varit regeringens fortsatta utgångspunkt i den aktiva dialog som har förts mellan parlamentet och andra medlemsstater.

En viktig fråga i detta är att det inte bara handlar om ambitionsnivån utan även om att återställa en rättvis och kostnadseffektiv fördelning mellan länderna så långt det är möjligt.

Den fjärde trilogien avslutades den 8 juni med att parterna inte kunde komma överens. Parlamentet har varit tydligt med att det inte kan acceptera en ambitionsnivå som ligger alltför långt från det ursprungliga förslaget.

Från regeringens sida kommer vi att fortsätta att verka för ett ambitiöst takdirektiv i enlighet med den position som tidigare har förankrats i riksdagen. Vid rådsmötet kommer vi att vid behov markera att för att nå en överenskommelse behöver rådet göra större ansträngningar för att närma sig parlamentets position.

Anf. 86 JOHAN HULTBERG (M):

Fru ordförande! Det är bekymmersamt att vi inte kommer i mål i den här frågan. Den är, som ministern beskrev, viktig för många europeers hälsa. För svenskt vidkommande är det också en viktig fråga ur perspektivet att Sverige ju så att säga importerar luftföroreningar. Ska vi komma till rätta med våra utmaningar i Sverige är detta ett jätteviktigt verktyg.

Det är alltså viktigt att det här kommer i mål och att det, som ministern också beskrev, inte blir stora lättnader för det länder som verkligen behöver göra stora ansträngningar och som i dag har alldeles för stora utsläpp. Tryck alltså verkligen på där!

Frågan till ministern blir: Hur agerar regeringen? Nu tappade frågan status på det här rådet. Vilka bilaterala kontakter tar regeringen för att försöka driva på i frågan?

Det känns som att det inte räcker bara med de diskussioner som sker på rådsmötena. Min fråga är alltså mer en fråga om regeringens sätt att försöka driva det här framåt.

Anf. 87 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru ordförande! Tack, ministern, för ett intressant inlägg! Jag undrar vilka länder som är mest emot att man kommer överens, och så har jag samma fråga som Johan Hultberg: Hur agerar regeringen för att få det här viktiga till stånd?

Anf. 88 JENS HOLM (V):

Jag vill också ge mitt fulla stöd till regeringen och hoppas att ni driver på så hårt ni kan. Jag var också nyfiken på vilka länder det är som motsätter sig detta. Det är ju väldigt upprörande.

Anf. 89 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):
Ordförande! Det här är ett rörligt mål som förändras dag för dag. Därför lämnar jag ordet vidare till den tjänsteman som följer detta.

2015/16:49
17 juni

Anf. 90 Departementssekreterare KRISTOFFER STRÖMGREN:
Jag är EU-samordnare på Miljö- och energidepartementet.
Vad gäller påverkansarbete och bilaterala kontakter har regeringen bedrivit ett intensivt arbete under hela våren. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Vi har också haft dialog med Europaparlamentet på det sätt som är lämpligt. Europaparlamentet har ju en position i den här frågan som är i linje med de svenska prioriteringarna.

Anf. 91 Departementssekreterare MARIA ULLERSTAM:
Jag jobbar på klimatenheten och har följt takdirektivförhandlingarna.
>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:
Detta är en något nedslående rapport, som gäller en fråga där riksdagen sedan tidigare varit tydlig med vikten av att få en bättre luftkvalitet. Men detta är bara en informationspunkt. Vi får återkomma och hoppas att man då har kommit längre när det gäller lösningar på denna komplicerade fråga. Vi tackar för informationen om takdirektivet.

Nästa dagordningspunkt är punkt 6, som handlar om cirkulär ekonomi.

Anf. 93 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):
Ordförande! Här kan jag komma med ett något mer positivt budskap.
Kommissionen presenterade ett nytt förslag om cirkulär ekonomi den 2 december 2015. Det innehöll en handlingsplan för cirkulär ekonomi och ett förslag till revidering av sex avfallsdirektiv. Vid miljørådsmötet nu ska rådsslutsatser om handlingsplanen för cirkulär ekonomi antas. Från regeringens sida välkomnar vi ordförandeskapets förslag till rådsslutsatser.

En biobaserad och cirkulär ekonomi är en prioriterad fråga för att öka resurseffektiviteten och minska miljö- och klimatpåverkan. Det gynnar samtidigt näringsliv och nya jobb.

Utgångspunkten för regeringen är en hållbar råvaruproduktion, giftfria materialströmmar samt att använda biobaserat och förnyat material för att ersätta framför allt fossila produkter. Regeringen har under förhandlingarna strävat efter att medlemsstaterna ska nå samsyn om hur kommissionens handlingsplan bör konkretiseras.

I det utkast till rådsslutsatser som vi nu har fått finns tydliga skrivningar som reflekterar dessa svenska prioriteringar. Det gäller exempelvis ersättning av och information om särskilt farliga ämnen och giftiga materialströmmar. Slutsatserna innehåller också kriterier som ska främja cirkulär ekonomi inom ekodesigndirektivet.

Regeringen har under förhandlingarna strävat efter att synliggöra betydelsen av biobaserade lösningar liksom förnybara råvaror och material. Vi har också verkat för att undvika skrivningar som kan syfta till att

uppmåna till reglering av användningsområdet för biobaserade råvaror och är nöjda med att utkastet i den delen är utformat så att vi kan godta det.

Anf. 94 ORDFÖRANDEN:

Detta redogjordes det också för på miljö- och jordbruksutskottet i går. Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt på denna dagordningspunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Utkast till rådets slutsatser om EU:s handlingsplan mot olaglig handel med vilda djur och växter.

Anf. 95 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Även här väntas rådsmötet anta rådsslutsatser. Här gäller det en handlingsplan mot olaglig handel med vilda djur och växter. Det finns mycket oroande trender inom internationell handel när det gäller vissa djur och växter. Om utvecklingen tillåts fortsätta kan vi bara inom några år se ett ödesdigert resultat för enskilda arter som en följd av den illegala handeln.

Brottsligheten är internationellt organiserad. Det är därför nödvändigt att det finns en bred samsyn mellan medlemsstater och institutioner när det gäller hur detta viktiga arbete ska fortgå. Från regeringens sida vill vi se en fortsatt hög ambitionsnivå när det gäller detta.

Den 26 februari i år antog kommissionen en handlingsplan för att bekämpa olaglig handel med vilda djur och växter. Den handlar om att stärka institutionerna och deras arbete.

Den 17 mars presenterade ministerrådets ordförande ett utkast till rådsslutsatser som har förhandlats här under våren. Här vill jag poängtera att Sverige inte har gett stöd till skrivningar som skulle kunna tolkas som en ytterligare skyldighet för medlemsstaterna att harmonisera sin nationella lagstiftning, exempelvis på straffrättens område, utöver vad som följer av EU-rätten. Vi välkomnar att förslaget nu ligger i linje med denna position. Överlag ser vi att det nu kommer fram en handlingsplan som kommer att göra skillnad.

Anf. 96 BIRGITTA OHLSSON (L):

Fru ordförande! Jag är bara lite nyfiken. Ska detta bli en reell verklighet som man ska kunna implementera förutsätter det också att de polisiära resurserna kan lämna information över nationsgränserna på ett lättare sätt än i dag. Nu står det att Europol och andra är med på projektet. Kan ni utveckla detta lite? Ett stort misstag som många länder gör när det handlar om denna illegala handel är att information inte förs vidare. Och då kan man inte komma åt nätverken. Jag undrar alltså hur man tänker att man polisiärt ska samarbeta.

Anf. 97 JOHAN HULTBERG (M):

Fru ordförande! Vi välkomnar detta meddelande. Det är bra att kommissionen tar detta ganska breda grepp om dessa frågor. Det är synnerligen viktigt både för att stoppa utrotningen av arter och värna biologisk mångfald, liksom för att slå undan benen för organiserad brottslighet. Detta är ju en betydelsefull finansieringskälla för kriminella nätverk och andra kriminella organisationer. Detta är alltså viktigt ur flera perspektiv.

Jag ser fram emot att regeringen återkommer till riksdagen med vidare redovisning av hur de 25 åtgärder som faller på Sveriges axlar ska genomföras och implementeras. Det är en ganska snäv tidsplan för flera av åtgärderna. Jag ser fram emot att ta del av regeringens skyndsamma arbete och få den redovisningen.

Anf. 98 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Jag instämmer i vartenda ord som Johan Hultberg sa. Låt mig dock fylla på med några saker. Det handlar om harmonisering av straffrätten. I svensk kontext har vi alltid stått upp för att straffrätten är en nationell uppgift, och vi har inte velat driva på för någon ytterligare harmonisering inom straffrättens område. Jag uppfattar att regeringen avser att hålla emot om det skulle komma något förslag i den delen.

Vi kan acceptera det som det ser ut nu, men befärar ni att något skulle kunna ändras när det gäller det straffrättsliga, eller är det lagt kort ligger som gäller?

Anf. 99 LAWEN REDAR (S):

Ordförande! Några av oss i justitieutskottet gjorde ett besök på Euro-pol, där man just samarbetar om polisiära insatser. Där lyfte man fram miljö och kriminell organisering, och man tog just upp det här området, djur och olaglig handel, som man menade måste bli ett prioriterat område. Utifrån den redogörelse vi fick höra där på plats tror jag inte att det skulle handla om att inskränka de nationella straffrättsliga lagstiftningarna, utan det handlar mer om att prioritera området.

Jag är glad över att detta just nu lyfts fram och att det blir ett prioriterat område för Europol. Informationsutbytet ser dock väldigt bra ut, enligt vad jag uppfattade vid besöket. Medlemsstaterna arbetar under samma tak. Detta är ett bra område att prioritera. Det är alldeles nödvändigt att detta blir en sådan åtgärd.

Anf. 100 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Ordförande! Jag ska börja med detta om Europol. Det finns en punkt som handlar om att stärka samarbetet mellan medlemsstaterna där det poängteras att tillräckliga resurser ska öronmärkas för Europols och Eurojusts arbete på detta område. Det är en rad svenska myndigheter som berörs av åtgärderna: Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, länsstyrelserna, Naturhistoriska riksmuseet, Polismyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen och Åklagarmyndigheten. Det är tajta tidsplaner för många av delarna, och detta är nu på väg ut på remiss för att vi snabbt ska få in alla kommentarer, så att vi får en bild av läget, vad som behöver göras och vilket stöd det har.

När det gäller straffrätten är de kommentarer som vi har haft tillgodosedda i rådsslutsatserna. Vi ser inte att dessa frågor kommer tillbaka, utan vi menar att vi har fått gehör när vi har stått upp för de principer som vi alltid har stått för från svensk sida när det gäller straffrätten.

Jag instämmer i att detta behöver vara en prioriterad fråga som vi håller fast vid och fortsätter bevaka.

2015/16:49
17 juni

Anf. 101 ORDFÖRANDEN:

Sammanfattningsvis finner jag stöd för regeringens ståndpunkt i den här frågan. Jag önskar ministern lycka till på mötet.

Är det någon som har frågor eller synpunkter att ta upp när det gäller dagordningens Övriga frågor? Även detta fanns det ju möjlighet att göra i miljö- och jordbruksutskottet i går. Ingen begär ordet.

Då tackar vi miljöministern för redogörelserna här i EU-nämnden.

Innehållsförteckning

2015/16:49

17 juni

§ 1 Val av ordförande	1
§ 2 Information om skyddsvärd EU-information	2
§ 3 Utrikes frågor	3
Anf. 1 ORDFÖRANDEN:	3
Anf. 2 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):	3
Anf. 3 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):	3
Anf. 4 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):	3
Anf. 5 ORDFÖRANDEN:	4
Anf. 6 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):	4
Anf. 7 KARIN ENSTRÖM (M):	4
Anf. 8 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):	5
Anf. 9 JENS HOLM (V):	5
Anf. 10 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):	5
Anf. 11 BIRGITTA OHLSSON (L):	6
Anf. 12 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):	6
Anf. 13 ORDFÖRANDEN:	6
Anf. 14 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):	6
Anf. 15 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):	6
Anf. 16 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):	6
Anf. 17 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):	7
Anf. 18 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):	7
Anf. 19 ORDFÖRANDEN:	7
Anf. 20 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):	7
Anf. 21 ORDFÖRANDEN:	8
Anf. 22 KARIN ENSTRÖM (M):	8
Anf. 23 BIRGITTA OHLSSON (L):	8
Anf. 24 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):	9
Anf. 25 ORDFÖRANDEN:	9
Anf. 26 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):	9
Anf. 27 ORDFÖRANDEN:	10
Anf. 28 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):	10
Anf. 29 ESKIL ERLANDSSON (C):	11
Anf. 30 KARIN ENSTRÖM (M):	11
Anf. 31 BIRGITTA OHLSSON (L):	11
Anf. 32 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):	12
Anf. 33 JENS HOLM (V):	12
Anf. 34 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):	12
Anf. 35 ESKIL ERLANDSSON (C):	13
Anf. 36 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):	13
Anf. 37 JENS HOLM (V):	14
Anf. 38 ESKIL ERLANDSSON (C):	14
Anf. 39 BIRGITTA OHLSSON (L):	14
Anf. 40 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):	14
Anf. 41 ORDFÖRANDEN:	14
Anf. 42 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):	15
Anf. 43 ORDFÖRANDEN:	15
Anf. 44 ESKIL ERLANDSSON (C):	15
Anf. 45 JENS HOLM (V):	15

Anf. 46	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):	15
Anf. 47	ORDFÖRANDEN:	16
Anf. 48	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):	16
Anf. 49	ORDFÖRANDEN:	16
Anf. 50	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):	16
Anf. 51	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):	16
Anf. 52	ORDFÖRANDEN:	16
Anf. 53	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):	16
Anf. 54	ORDFÖRANDEN:	16
§ 4	Miljö.....	17
Anf. 55	ORDFÖRANDEN:	17
Anf. 56	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):.....	17
Anf. 57	ORDFÖRANDEN:	17
Anf. 58	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):.....	17
Anf. 59	JOHAN HULTBERG (M):.....	18
Anf. 60	JOHNNY SKALIN (SD):	18
Anf. 61	ORDFÖRANDEN:	19
Anf. 62	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):.....	19
Anf. 63	Departementssekreterare JOSHUA PRENTICE:.....	19
Anf. 64	JOHAN HULTBERG (M):.....	19
Anf. 65	ORDFÖRANDEN:	19
Anf. 66	JOHNNY SKALIN (SD):	19
Anf. 67	ORDFÖRANDEN:	20
Anf. 68	JOHNNY SKALIN (SD):	20
Anf. 69	ORDFÖRANDEN:	20
Anf. 70	JOHNNY SKALIN (SD):	20
Anf. 71	ORDFÖRANDEN:	20
Anf. 72	JOHAN HULTBERG (M):.....	20
Anf. 73	ORDFÖRANDEN:	20
Anf. 74	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):.....	21
Anf. 75	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):	21
Anf. 76	JENS HOLM (V):	21
Anf. 77	ORDFÖRANDEN:	21
Anf. 78	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):.....	22
Anf. 79	ORDFÖRANDEN:	22
Anf. 80	JOHNNY SKALIN (SD):	22
Anf. 81	ORDFÖRANDEN:	22
§ 5	Miljö.....	23
Anf. 82	ORDFÖRANDEN:	23
Anf. 83	Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):.....	23
Anf. 84	ORDFÖRANDEN:	23
Anf. 85	Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):.....	23
Anf. 86	JOHAN HULTBERG (M):.....	24
Anf. 87	MAGNUS OSCARSSON (KD):	24
Anf. 88	JENS HOLM (V):	24
Anf. 89	Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):.....	24
Anf. 90	Departementssekreterare KRISTOFFER STRÖMGREN:.....	25
Anf. 91	Departementssekreterare MARIA ULLERSTAM:.....	25
Anf. 92	ORDFÖRANDEN:	25

Anf. 93 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):.....	25	2015/16:49
Anf. 94 ORDFÖRANDEN:.....	26	17 juni
Anf. 95 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):.....	26	
Anf. 96 BIRGITTA OHLSSON (L):.....	26	
Anf. 97 JOHAN HULTBERG (M):	26	
Anf. 98 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):	27	
Anf. 99 LAWEN REDAR (S):	27	
Anf. 100 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):.....	27	
Anf. 101 ORDFÖRANDEN:.....	28	